

В українській та зарубіжній навчальній і науковій літературі з міжнародного митного права неодноразово наголошувалося на тому, що міжнародному митному праву як самостійній галузі міжнародного права властиві специфічні (спеціальні) принципи права. Проте до сьогодні представники доктрини міжнародного права не виробили узгодженого підходу до розуміння правової природи таких принципів, що можна пояснити як недостатнім рівнем розробленості теорії міжнародного митного права, так і відсутністю кодифікованого міжнародно-правового акта, у тексті якого було б закріплено перелік чинних основних принципів міжнародного митного права. Відсутні в українській та зарубіжній юридичній науці й самостійні комплексні дослідження, присвячені виявленню характерних для міжнародного митного права принципів та здійсненню їх класифікації, що додатково підтверджує актуальність окресленої нами проблеми.

Ключові слова: система принципів міжнародного митного права, класифікація принципів міжнародного митного права, основні принципи міжнародного права, міжнародні договори, Конвенція Кіото.

Постановка проблеми. В українській та зарубіжній навчальній і науковій літературі з міжнародного митного права неодноразово наголошувалося на тому, що міжнародному митному праву як самостійній галузі міжнародного права властиві специфічні (спеціальні) принципи права. Проте до сьогодні представники доктрини міжнародного права не виробили узгодженого підходу до розуміння правової природи таких принципів, що можна пояснити як недостатнім рівнем розробленості теорії міжнародного митного права, так і відсутністю кодифікованого міжнародно-правового акта, у тексті якого було б закріплено перелік чинних основних принципів міжнародного митного права. Відсутні в українській та зарубіжній юридичній науці й самостійні комплексні дослідження, присвячені виявленню характерних для міжнародного митного права принципів та здійсненню їх класифікації, що додатково підтверджує актуальність окресленої нами проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження з проблематики міжнародного митного права свідчить про те, що представники юридичної науки неодноразово писали в працях про існування системи принципів міжнародного митного права, яку зазвичай розглядали як певний перелік принципів, пропонували до обговорення авторські переліки таких принципів, піддавали сумніву обрані іншими вченими підходи до їх установаження, проте не акцентували увагу на видовій диференціації принципів міжнародного митного права та не проводили спеціальних досліджень, спрямованих на розв'язання цього теоретичного завдання.

Серед зарубіжних та українських авторів, які присвятили увагу окремим аспектам природи принципів міжнародного митного права, треба

згадати таких науковців, як: С. Т. Алібеков, К. А. Бекашев, К. Г. Борисов, Н. Е. Буваєва, Є. Г. Моїсєєв, С. М. Овчинніков, М. Е. Романова, К. К. Сандровський.

Формування цілей. Метою статті є з'ясування наявних у сучасній міжнародно-правовій доктрині підходів до розуміння системи принципів міжнародного митного права та їх класифікації, а також обґрунтування авторського підходу до видової диференціації принципів міжнародного митного права.

Вклад основного матеріалу. Представники української та зарубіжної доктрини міжнародного права неодноразово наголошували в працях на наявності в системі міжнародного митного права спеціальних принципів права або заявляли про існування властивої міжнародному митному праву системи специфічних принципів права. Однак охарактеризувати систему таких принципів чи обґрунтувати власну точку зору щодо можливої їх кількості або стосовно можливого їх поділу на певні види спробували лише окремі з них.

Учений з Російської Федерації (далі – РФ) К. Г. Борисов був першим, хто у своїх працях описав систему специфічних галузевих принципів міжнародного митного права, виклавши її як такий перелік: принцип сприяння становленню нового економічного порядку, заснованого на справжній справедливості, суверенній рівності національних економік, взаємозалежності, спільності інтересів, взаємній і рівній вигоді в митному співробітництві між усіма державами незалежно від їх економічних і соціальних систем; принцип заборони прямих або непрямих дій, спрямованих на перешкоджання здійсненню економічного суверенітету держав; принцип забезпечення постійного й усеозростаючого розширення та лібералізації міжнародної торгівлі, що ґрунтується на універсальному застосуванні режиму найбільшого сприяння; принцип рівноправного використання державами переваг міжнародного поділу праці, що сприяє розвитку широкого різностороннього торгового обміну товарними масами з дотриманням рівноправності всіх форм власності на основі використання переваг від історично сформованих форм інтернаціоналізації господарського життя; принцип сприяння економічному зростанню країн, що розвиваються, і подолання наявного економічного розриву між ними та промислово розвиненими країнами для зміцнення економічного суверенітету країн, що розвиваються; принцип удосконалення організаційного механізму міжнародного митного співробітництва в рамках організації, конференцій універсального, континентального, регіонального та субрегіонального масштабу як засобу зміцнення миру, підвищення рівня добробуту народів та їх економічного суверенітету; принцип невзаємності, що притаманний практиці міжнародних відносин за участі країн, що розвиваються («Група 77») [1, с. 23–24].

Тривалий час підхід К. Г. Борисова до розуміння системи принципів міжнародного митного права не ставився під сумнів, а розроблений ним перелік принципів використовувався представниками російської науки міжнародного права як основа для формування власних (авторських) систем принципів міжнародного митного права, або запозичувався ними без

жодних змін, серед них: Л. М. Анісімов, К. А. Бекашев, Н. В. Живенко, В. М. Малиновська, Є. Г. Моїсєєв, О. В. Шорніков та ін. Так, наприклад, К. А. Бекашев та Є. Г. Моїсєєв запропонували таку систему принципів міжнародного митного права: принцип сприяння становленню справедливого економічного порядку, суверенної рівності держав та їх економічних систем, спільності інтересів та взаємної вигоди; принцип забезпечення постійного й усезростаючого розширення міжнародної торгівлі, рівноправного використання державами переваг міжнародного поділу праці; принцип сприяння економічному зростанню держав, що розвиваються, і подолання економічного розриву між розвиненими державами та державами, що розвиваються; усебічного співробітництва держав та інших суб'єктів у митній сфері; прагнення до більш високого рівня гармонізації та уніфікації митних систем; усебічного вдосконалення митного законодавства та митних технологій; посилення боротьби з контрабандою, незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин, іншими митними правопорушеннями [2, с. 277-279].

Не вдаючись до дискусії з приводу використаних К. А. Бекашевим та Є. Г. Моїсєєвим словесних позначень для формулювання пропонованих ними принципів міжнародного митного права, загалом позитивно треба оцінити здійснену науковцями спробу зменшити кількість визначених К. Г. Борисовим принципів, що, як видно з їх змісту, переважно спрямовані на регулювання міжнародних економічних відносин, з одночасним доповненням їх переліку принципами, які відображають певні ідеї саме міжнародного митного права. Проте погодитися з пропозицією вчених визнати визначені ними принципи принципами міжнародного митного права ми не можемо, бо вважаємо, що: перераховані принципи не відображають основоположних ідей виникнення, функціонування й розвитку міжнародного митного права; міжнародному митному праву властиві також і власні принципи, що не пов'язані з іншими галузями міжнародного права, зокрема з міжнародним економічним правом; точна кількість принципів міжнародного митного права та їх видова диференціація відсутні в чинних джерелах міжнародного митного права та не визначені його доктриною, тому їх перелік недоречно розглядати як вичерпний.

Наголосимо, що К. Г. Борисов також розглядав як невичерпний перелік специфічних галузевих принципів міжнародного митного права, але жоден з його послідовників не звернув на це увагу. Так, до найважливіших принципів міжнародного митного права та регулювання міжнародної торгівлі, науковець відносив також закріплені на багатосторонній основі в статтях Генеральної угоди з тарифів та торгівлі такі принципи: найбільшого сприяння й недискримінації у відносинах між державами-членами; визнання митного тарифу як головної форми регулювання зовнішньої торгівлі; послідовного скасування митно-тарифних і нетарифних бар'єрів; консолідації митних ставок тощо. При цьому принцип найбільшого

сприяння К. Г. Борисов розглядав як основу норм міжнародного митного права [1, с. 31-32].

Інший, відмінний від запропонованого К. Г. Борисовим погляд на розуміння системи принципів міжнародного митного права обстоює Н. Е. Буваєва, яка вважає перераховані вченим принципи спеціальними принципами міжнародного економічного права та пропонує визнати спеціальними принципами міжнародного митного права зафіксовані в Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 року (Конвенція Кіото або Кіотська конвенція) такі принципи: співробітництва митних органів з іншими органами влади, митними службами іноземних держав і торговельними співтовариствами; слідування міжнародним стандартам у галузі митної справи; надання заінтересованим сторонам усієї потрібної інформації щодо правових актів у галузі митної справи; забезпечення безперешкодного доступу заінтересованим сторонам до адміністративних та судових процедур оскарження; застосування сучасних методів роботи, таких як контроль на основі управління ризиками та методів аудиту й максимальне практичне використання інформаційних технологій; передбачуваності, послідовності та відкритості під час застосування митних правил і процедур; ефективності митних правил і процедур. Адже, як пише автор, «Оскільки Кіотська конвенція є універсальною міжнародною угодою в галузі митної справи, що регулює практично всі питання міжнародного співробітництва в галузі митної справи, то й зафіксовані нею принципи фактично представляють собою спеціальні принципи міжнародного митного права. Ці принципи потрібно поширити на все міжнародне-правове регулювання митних відносин у цілому, тобто враховувати їх як основні засади такого регулювання» [3, с. 47, 48-49].

Не поділяє доктринальний погляду К. Г. Борисова на систему принципів міжнародного митного права й дослідниця з Республіки Білорусь М. Е. Романова, яка вказує на те, що превалювання принципів, призначених для регулювання тільки економічної взаємодії між державами, призвело до прирівнювання міждержавного співробітництва в митній сфері до суто економічного співробітництва, чим суттєво звузило цю сферу. На її переконання, виявлення спеціальних принципів міжнародного митного права має відбуватись або на основі тлумачення міжнародних угод та інших документів, що діють у сфері міжнародного митного права, або на основі узагальнення доктринальних підходів. Утім, власну систему спеціальних принципів міжнародного митного права, до якої увійшли принцип свободи транзиту, принцип захисту національних економік за допомогою узгоджених митних тарифів, принцип винятковості нетарифних заходів захисту національних економік та принцип максимально можливого спрощення митних формальностей, М. Е. Романова побудувала лише на основі тлумачення положень міжнародних договорів, зокрема, Генеральної угоди з тарифів та торгівлі 1947 р., Конвенції про транзитну торгівлю внутрішньоконтинентальних держав 1965 р., Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 року,

Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародного дорожнього перевезення 1975 р., Міжнародної конвенції про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах 1982 р. та ін. [4, с. 126-127, 131].

Загалом, не заперечуючи обраним Н. Е. Буваєвою та М. Е. Романовою підходам до виявлення спеціальних принципів міжнародного митного права, зауважимо, що міжнародні договори є лише однією з можливих форм закріплення принципів міжнародного митного права. З цього приводу В. Г. Буткевич слушно зауважує, що «Практика – а це насамперед міжнародні судові рішення – виокремлює галузеві принципи права. ... часто такі вказівки на галузеві принципи міжнародного права трапляються в правових актах спеціалізованих міжнародних організацій» [5, с. 217]. Так, наприклад, майже всі держави – члени Всесвітньої митної організації погодилися впроваджувати на практиці принципи Рамкових стандартів безпеки й сприяння світовій торгівлі, закріплені резолюцією Всесвітньої митної організації від 23 червня 2005 року.

Крім цього, ми також не можемо погодитися з позицією Н. Е. Буваєвої щодо поширення принципів Конвенції Кіото на все міжнародно-правове регулювання митних відносин у цілому, бо діяльність щодо спрощення та гармонізації митних процедур, відповідає тільки одному з напрямів міжнародно-правового регулювання митних відносин.

Щодо позиції М. Е. Романової стосовно чинних спеціальних принципів міжнародного митного права, то крім штучного звуження форм їхнього закріплення до прескриптивних текстів міжнародних договорів, нашу увагу привернув також висновок автора щодо існування принципу максимального можливого спрощення митних формальностей, текстуальне закріплення якого, як зазначає науковець, має місце в багатьох міжнародних конвенціях, зокрема й у Конвенції Кіото [4, с. 130]. Зазначимо, що в Конвенції Кіото та інших міжнародних конвенціях дійсно йдеться про спрощення митних формальностей, які, як слушно наголошують Д. В. Приймаченко і В. В. Прокопенко, є складовою частиною митних процедур» [6, с. 194]. Водночас треба підкреслити, що в преамбулі Конвенції Кіото спрощення та гармонізація митних процедур, а отже, і митних формальностей, розглядається як мета, досягнення якої можливе, зокрема завдяки застосуванню принципів. Таким чином, принцип максимально можливого спрощення митних формальностей, який запропонувала М. Е. Романова, треба розглядати як складову частину однієї з цілей Конвенції Кіото, стосовно якої закріплені в Конвенції Кіото принципи та правила поведінки виступають засобами її досягнення.

На залежність принципів міжнародного митного права від визначених цілей та завдань, зокрема від основної мети міжнародного митного права – забезпечення економічної безпеки та охорони суверенітету держав, указує і представник Республіки Казахстан С. Т. Алібеков. На думку вченого, який на відміну від згаданих вище представників міжнародно-правової доктрини не використовує термін «система» для характеристики властивих

міжнародному митному праву принципів, принципи міжнародного митного права можуть бути класифіковані за колом регульованих суспільних відносин на міжгалузеві (галузеві) принципи та спеціальні принципи галузі права. Однак як жодного міжгалузевого принципу, властивого одночасно міжнародному митному праву, міжнародному економічному праву, міжнародному торговому праву, міжнародному туристському праву та ін., так і жодного спеціального принципу, характерного тільки для міжнародного митного права, автор не наводить. Замість них С. Т. Алібеков розглядає генезу видозмінення принципів міжнародного права, починаючи від ст. 2 Статуту Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) 1945 р., Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН 1970 р. до Заключного акта Наради з безпеки й співробітництва в Європі 1975 р., додатково пояснюючи, що в запропонованій ним класифікації принципів використовується своєрідна їх модифікація за змістом як загальних, міжгалузевих (галузевих) та спеціальних принципів [7, с. 16–19].

На нашу думку, ідея включення до класифікації принципів міжнародного митного права так званих основних принципів міжнародного права не позбавлена сенсу, а тому заслуговує на окрему увагу. Адже зазвичай учені-міжнародники, визнаючи за основними принципами міжнародного права універсальну сферу дії та керівне для всього міжнародно-правового регулювання значення, безпосередньо не конкретизують їх вплив на галузеві міжнародні відносини. Зі свого боку висловлювання окремих науковців щодо підпорядкованості галузевих принципів міжнародного права його загально визнаним основним принципам, про відсутність у галузевих принципів міжнародного права притаманної його основним принципам імперативності, щодо основного призначення галузевих принципів, яке полягає в розвитку та конкретизації основних принципів міжнародного права тощо, призводять до появи авторських переліків галузевих міжнародно-правових принципів, головною метою створення яких стає не виявлення характерних конкретній галузі міжнародних відносин принципів міжнародного права, а встановлення таких принципів, що обов'язково відмінні від основних принципів міжнародного права, або до конструювання на їх основі галузевих принципів-клонів, наприклад, принципу всебічного співробітництва держав та інших суб'єктів у митній сфері (див. вище). З огляду на те, що термін «основні принципи міжнародного права» застосовується переважно стосовно принципів міжнародного права, закріплених у Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН 1970 р. та Заключного акта Наради з безпеки й співробітництва в Європі 1975 р., то в частині дружніх відносин та міжнародного митного співробітництва відповідні принципи міжнародного права, на нашу думку, також притаманні й міжнародному митному праву, а тому обов'язково повинні бути відображені в класифікації його принципів.

Про можливість поширення дії основних принципів міжнародного права на сферу дії міжнародного митного права висловлювалися й інші науковці. Скажімо, К. Г. Борисов зазначав, що міжнародні митні відносини, як різновид міжнародних економічних відносин, повинні здійснюватися в строгій відповідності із загально визначеними принципами сучасного міжнародного права та специфічними принципами міжнародного митного права [1, с. 23]. К. К. Сандровський стверджував, що міжнародне митне право як самостійна галузь міжнародного права, складається з принципів та норм останнього [8, с. 32]. К. А. Бекашев та Є. Г. Моїсєєв уважають, що міжнародному митному праву властиві всі десять основних принципів міжнародного публічного права [2, с. 277]. На думку М. Е. Романової, у сфері міжнародного митного права діють тільки чотири основні принципи міжнародного права, а саме: принцип співробітництва держав; принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань; принцип незастосування сили або загрози силою; принцип мирного вирішення спорів; принцип невтручання [4, с. 124].

Висновки. Отже, щодо розуміння системи принципів міжнародного митного права та їх класифікації в сучасній міжнародно-правовій доктрині існує декілька підходів. Найбільшого поширення серед них отримав підхід, відповідно до якого головна мета міжнародного митного права полягає в забезпеченні економічної безпеки держав, а його принципи та норми використовуються для забезпечення правового регулювання міжнародних економічних відносин, одним з видів яких розглядаються й міжнародні митні відносини. Його прихильники погоджуються з тим, що міжнародні економічні відносини повинні здійснюватися відповідно до загально визначених принципів міжнародного права та специфічних принципів міжнародного митного права, але не обтяжують себе розробкою класифікації останніх, бо використовують замість неї перелік принципів міжнародного митного права, яке запропонував К. Г. Борисов. Представники іншого підходу заперечують доцільність побудови системи галузевих принципів міжнародного митного права на основі керівних ідей та правил поведінки, що використовуються для регулювання переважно міжнародних економічних відносин між державами, тобто на основі принципів міжнародного економічного права. На їхнє переконання, міжнародному митному праву, як самостійній галузі міжнародного публічного права, притаманні власні спеціальні принципи, що відповідають специфіці предмета його правового регулювання та закріплені в текстах різних міжнародних договорів. Відповідно до третього підходу, термін «система» не використовується для характеристики властивих міжнародному митному праву принципів, а основу для їх класифікації складають модифіковані за змістом принципи міжнародного права, текстуально закріплені в Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН 1970 р. та Заключного акта Ради з безпеки й співробітництва в Європі 1975 р.

На нашу думку, застосування жодного з наведених вище підходів не дозволяє сформуванню цілісного уявлення про видову диференціацію чинних принципів міжнародного митного права. Ще однією причиною цього, крім уже указаних нами вище зауважень, є усталена в доктрині міжнародного митного права точка зору, відповідно до якої видова диференціація його принципів здійснюється не на основі науково обґрунтованих критеріїв, а пропонується до обговорення як певний перелік, який, до того ж, без належних на те підстав називають системою. Щодо класифікації принципів міжнародного митного права, яку запропонував С. Т. Алібеков, то, з урахуванням використаного ученим критерію для видової диференціації, вважаємо її неповною та такою, що може бути розширена за рахунок інших критеріїв.

Правовій доктрині відомі різні спроби класифікації принципів права. Неодноразово це питання ставало предметом досліджень й українських теоретиків права, зокрема, А. М. Колодія [9] та С. П. Погребняка [10]. Проте питанню вироблення загально визнаних критеріїв для видової диференціації принципів міжнародного митного права в українській доктрині міжнародного права належної уваги не приділялось.

З огляду на вищевикладене, для започаткування дискусії щодо опрацювання класифікації принципів міжнародного митного права, пропонуємо використати за основу для її побудови такі науково обґрунтовані критерії:

- *залежно від функціонального призначення*: 1) основні принципи міжнародного права; 2) міжгалузеві принципи; 3) галузеві (спеціальні або специфічні) принципи міжнародного митного права; 4) принципи інститутів міжнародного митного права;

- *залежно від кола суб'єктів міжнародного митного права*: 1) загальні; 2) спеціальні; або 1) багатосторонні; 2) двосторонні;

- *за просторовою сферою дії*: 1) універсальні; 2) регіональні; 3) локальні; 4) партикулярні;

- *за формою існування*: 1) писані; 2) звичаєві;

- *залежно від джерела міжнародного митного права*: 1) принципи міжнародних договорів; 2) принципи міжнародних звичаїв; 3) загальні принципи права, визнані цивілізованими націями; 4) принципи актів міжнародних організацій;

- *за субординацією в правовому регулюванні*: 1) матеріальні; 2) процесуальні.

Таким чином, до здійснення класифікації принципів міжнародного митного права можна підходити у вузькому та широкому розумінні. У *вузькому розумінні* – диференціації підлягають тільки галузеві (внутрішньогалузеві) принципи міжнародного митного права. У *широкому розумінні* – види принципів міжнародного митного права визначаються з урахуванням як галузевих (внутрішньогалузевих), так і інших принципів міжнародного права, дія яких поширюється на правове регулювання міжнародних митних відносин.

Підсумовуючи вищезазначене, зауважимо, що запропонована нами класифікація принципів міжнародного митного права є лише одним з можливих її варіантів. Поява інших підходів до класифікації принципів міжнародного митного права дозволить суттєво збагатити уявлення про їх видову диференціацію та сприятиме виявленню взаємозв'язків як між ними, так і з іншими принципами та нормами міжнародного та внутрішньодержавного права. Тому й надалі наукове дослідження означеної проблематики зберігає актуальність.

Використані джерела:

1. Борисов К. Г. Международное таможенное право : учеб. пособие. 2-е изд., доп. Москва : Изд-во РУДН, 2001. 616 с.
2. Бекяшев К. А. Моисеев Е. Г. Таможенное право : учебник. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : ТК Велби, Проспект, 2007. 360 с.
3. Буваева Н. Э. Международное таможенное право : учебник для магистров / под общ. ред. А. В. Зубача. Москва : Изд-во Юрайт, 2013. 376 с.
4. Романова М. Е. Принципы международного таможенного права : понятие и характеристика. *Актуальные проблемы международного публичного и международного частного права : сборник научных трудов* / отв. ред. Е. В. Бабкина. Минск : БГУ, 2009. Вып. 1. С. 124–131.
5. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право. Основи теорії : підручник / за ред. В. Г. Буткевича. Київ : Либідь, 2002. 608 с.
6. Приймаченко Д. В., Прокопенко В. В. Митні формальності: права природа та зміст поняття (міжнародно-правовий аспект). *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3. С. 186–197.
7. Алибеков С. Т. Международное таможенное право : Электронный учебник. 2-е изд., испр. и доп. Алматы : КазУМОиМЯ им. Абылай хана, 2012. 1454 с.
8. Сандровский К. К. Международное таможенное право : учебник. 2-е изд., испр. Киев : Знання, КОО, 2001. 461 с.
9. Колодій А. М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01, 12.00.02. Київ, 1998. 382 с.
10. Погребняк С. П. Основоположні принципи права : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2009. 433 с.

Стаття надійшла до редколегії 14.02.2018

Перепелкин С. М. Классификация принципов международного таможенного права

Статья посвящена выяснению существующих в современной международно-правовой доктрине подходов к пониманию системы принципов международного таможенного права и их классификации, а также обоснованию авторского подхода к видовой дифференциации принципов международного таможенного права.

Ключевые слова: система принципов международного таможенного права, классификация принципов международного таможенного права, основные принципы международного права, международные договоры, Конвенция Киото.

Perepelkin S. Classification of Principles of International Customs Law

The article is devoted to the clarification of the approaches in the modern international legal doctrine to the understanding of the system of international customs law principles and their classification, as well as the substantiation of the author's approach to the specific differentiation of the international customs law principles. It is noted that the use of any of this approaches does not allow to form a holistic view of the various differentiates of the existing international customs law principles. One of the reasons for this can be found in the doctrine of international customs law - it is the point that the differentiation of its principles is not based on scientifically substantiated criteria, but is proposed for discussion in the form of a certain list, which, moreover, is considered as a system without proper justification. It is noted that the classification of the principles of international customs law can be approached in a narrow and a broader sense. In the narrow sense - only sectoral (inter-sectoral) principles of international customs law shall be subject to the differentiation. In the broader sense - types of principles of international customs law are determined taking into account both sectoral (inter-sectoral) and other principles of international law, the effect of which extends to the legal regulation of international customs relations.

In order to initiate a discussion on the elaboration of the classification of international customs law principles, we propose to use the following scientifically grounded criteria as the basis for its construction:

- depending on the functional purpose: 1) the basic principles of international law; 2) cross-sectoral principles; 3) sectoral (special or specific) principles of international customs law; 4) the principles of the institutes of international customs law;

- depending on the circle of subjects of international customs law: 1) general; 2) special; or 1) multilateral; 2) bilateral;

- depending on the spatial sphere of action: 1) universal; 2) regional; 3) local; 4) particular;

- the form of existence: 1) written; 2) custom;

- depending on the source of international customs law: 1) the principles of international treaties; 2) the principles of international customs; 3) the general principles of law recognized by civilized nations; 4) principles of acts of international organizations;

- the subordination in the legal regulation: 1) material; 2) procedural.

Keywords: system of principles of international customs law, classification of principles of international customs law, basic principles of international law, international treaties, Kyoto Convention.